

V Bruseli 8. marca 2021
(OR. en)

6795/21

JAI 233
FREMP 38

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady o posilnení uplatňovania Charty základných práv v Európskej únii

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o posilnení uplatňovania Charty základných práv v Európskej únii, ktoré boli schválené písomným postupom 5. marca 2021¹.

¹ CM 2064/21

Závery RADY o posilnení uplatňovania Charty základných práv v Európskej únii

Preambula

Rada Európskej únie,

Pripomínajúc článok 2 Zmluvy o Európskej Únii, v ktorom sa ustanovuje, že Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám,

Zdôrazňujúc, že Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), slávnostne vyhlásená 7. decembra 2000, predstavuje míľnik európskej integrácie a je symbolom našej spoločnej európskej identity;

Podčiarkujúc, že právne záväzný charakter charty zaväzuje všetky inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, ako aj členské štáty pri vykonávaní práva Únie, aby s náležitým ohľadom na zásadu subsidiarity dodržiavali práva a zásady a podporovali ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri rešpektovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami, podľa článku 51 ods. 1 charty;

Konštatujúc, že charta je jedným z najmodernejších a najkomplexnejších právne záväzných nástrojov v oblasti základných práv a tvorí neoddeliteľnú súčasť viacvrstvového systému Únie na ochranu základných práv;

Pripomínajúc, že pristúpením Únie k Európskemu dohovoru o ľudských právach (ďalej len „ELDP“) sa doplní existujúca štruktúra ochrany základných práv v Únii a prispeje k väčšej konzistentnosti pri ochrane základných práv v Európe, a **vítajúc** skutočnosť, že Únia a Rada Európy nedávno obnovili rokovania na tento účel;

Podčiarkujúc, že ochranu základných práv a hodnôt Únie nie je možné považovať za samozrejmosť. Ide o nepretržité úsilie a spoločnú zodpovednosť, ktorá si vyžaduje spoločné úsilie všetkých dotknutých aktérov, menovite inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie, vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov vrátane orgánov presadzovania práva, zákonodarcov, sudcov a prokurátorov, príslušníkov iných právnických povolání, univerzít a vzdelávacích inštitúcií pre právnické povolania, vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva, orgánov pre otázky rovnosti a organizácií občianskej spoločnosti;

Zdôrazňujúc, že základné práva možno zabezpečiť iba v demokratickej spoločnosti založenej na zásadách právneho štátu, v ktorom je nezávislosť súdnictva jedným zo základných kameňov;

Znepokojená bezprecedentnými výzvami, ktoré predstavuje pandémia COVID-19, a jej závažnými dôsledkami na uplatňovanie základných práv a slobôd v oblastiach, ako sú zdravotná starostlivosť, dlhodobá starostlivosť, vzdelávanie, práca, bývanie, prístup k potravinám, kultúra, prístup k spravodlivosti, prístup k podporným službám, sloboda pohybu, sloboda zhromažďovania, sloboda informácií a sloboda náboženského vyznania alebo viery;

Znepokojená spôsobom, akým sa účinky pandémie disproporčne dotýkajú osôb v zraniteľnom postavení, a jej možnými dlhodobými účinkami a inými nepredvídateľnými dôsledkami pre ľudskú dôstojnosť, rovnosť a základné práva;

Poukazujúc na výzvy týkajúce sa ochrany základných práv, demokracie a právneho štátu, ktoré v posledných rokoch vyvstali v Únii a jej členských štátoch, ako sú výzvy súvisiace s prijímaním a začleňovaním žiadateľov o azyl a migrantov, digitálnou transformáciou a väčším využívaním a možným zneužívaním umelej inteligencie², nárastom dezinformácií a nenávistných prejavov online i offline, ochranou osobných údajov a súkromia, zmenšovaním sa priestoru pre občiansku spoločnosť, vonkajšími hrozbami pre integritu volieb a demokratický proces, zmenou klímy a cezhraničnou ochranou zraniteľných dospelých osôb.

So znepokojením berúc na vedomie pretrvávajúce závažné problémy a prekážky, ako sú chudoba, bezdomovecstvo a neistota, všetky formy diskriminácie, rodová nerovnosť, domáce násilie a násilie na ženách, deťoch a osobách LGBTI, osobách patriacich k menšinám, starších osobách a osobách so zdravotným postihnutím, ako aj obchodovanie s ľuďmi, ktoré bránia tomu, aby si všetky osoby mohli v plnej miere uplatňovať základné práva;

² Pozri závery predsedníctva o Charte základných práv v kontexte umelej inteligencie a digitálnej zmeny (dokument 11481/20 z 21. októbra 2020).

Vyzdvihujúc nepretržitý pokrok v oblasti ochrany základných práv v Európskej únii, najmä prostredníctvom právnych predpisov zameraných na posilnenie ochrany a podpory špecifických práv, stratégií a akčných plánov určených na zlepšenie ochrany základných práv, ako aj judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“);

Oceňujúc významnú prácu, ktorú vykonala Komisia v rámci stratégie účinného uplatňovania Charty základných práv Európskou úniou z roku 2010³;

Vítajúc výročné závery Rady a výročné správy Komisie o uplatňovaní charty, ako aj výročné správy Agentúry Európskej únie pre základné práva (ďalej len „agentúra FRA“) o základných právach;

Uznávajúc, že je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na zabezpečenie toho, aby sa charta využívala v plnej miere, aby mala reálny vplyv na život ľudí a aby sa tak podporovala silná kultúra základných práv v Únii;⁴

Pripomínajúc závery Rady z roku 2019 k Charte základných práv po 10 rokoch: súčasný stav a budúca práca (ďalej len „závery Rady z roku 2019“)⁵;

Rada Európskej únie **obnovuje** svoj záväzok premeniť chartu na skutočnosť pre všetkých a **prijíma** tieto závery:

1. Rada **víta** Stratégiu posilnenia uplatňovania Charty základných práv v Európskej únii (ďalej len „stratégia charty“)⁶ a skutočnosť, že táto stratégia kladie zvýšený dôraz na zodpovednosť členských štátov.
2. Rada **poukazuje na** synergie a doplnkovosť stratégie charty s inými politikami a nástrojmi, ktorých cieľom je presadzovať a chrániť základné hodnoty, na ktorých je Únia založená, akými sú každoročný cyklus preskúmania stavu právneho štátu, nový akčný plán pre európsku demokraciu a správa o občianstve z roku 2020.

³ Oznámenie Európskej komisie z 19. októbra 2010, COM(2010) 0573.

⁴ Ako vyplýva zo správy agentúry FRA o základných právach z roku 2019, výročných správ Komisie a prieskumov Eurobarometra o povedomí občanov o charte.

⁵ Prijaté 7. októbra 2019, dokument 13217/19.

⁶ Oznámenie Európskej komisie z 2. decembra 2020, COM(2020) 711 final.

Prevenencia a propagácia

Odborná príprava

3. Predchádzanie porušovaniu základných práv si vyžaduje primeranú odbornú prípravu všetkých aktérov v reťazci presadzovania charty vrátane vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva, orgánov pre otázky rovnosti a organizácií občianskej spoločnosti. Budovanie kapacít by malo v čo najväčšej možnej miere zohľadňovať osobitosti práce, ktorú vykonávajú títo aktéri, najmä súdnictvo. Rada v tejto súvislosti **vyzýva** členské štáty, aby posilnili činnosti odbornej prípravy týkajúce sa charty na vnútroštátnej úrovni, a to najmä prostredníctvom tvorby cielených nástrojov a odbornej prípravy prispôbenej potrebám rozličných aktérov, čo najlepšie pritom využívajúc dostupné finančné prostriedky Únie a pomoc agentúry FRA. Rada **zdôrazňuje** význam univerzít a vzdelávacích inštitúcií pre právnické povolania z hľadiska podpory vedomostí o charte prostredníctvom akademického výskumu a odbornej prípravy, a to aj v spolupráci s inštitúciami Únie, vnútroštátnymi orgánmi a organizáciami občianskej spoločnosti.

4. Rada **vyzýva** Komisiu, aby pokračovala v podpore členských štátov a všetkých aktérov na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj iných inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie pri uplatňovaní charty a pri posilňovaní kultúry dodržiavania základných práv a ich podpory v celej únii.

Rada **víta** príspevok agentúry FRA k budovaniu kapacít v kontexte charty a k rozvoju špecializovaných nástrojov. Rada **nabáda** agentúru FRA, aby tieto nástroje priebežne aktualizovala, aby boli k dispozícii vo všetkých jazykoch Únie a aby boli ľahko dostupné a používateľsky ústretové.

Zvyšovanie povedomia

5. Rada **zdôrazňuje**, že je dôležité poskytovať verejnosti prístupné informácie o právach zakotvených v charte, aby sa zvýšilo povedomie o charte a aby si ju verejnosť viac osvojila. V tejto súvislosti **víta** existujúce materiály Komisie a agentúry FRA a **nabáda** členské štáty, aby ich ďalej využívali a šírili. Rada **navrhuje**, aby členské štáty preskúmali inovatívne a doplnkové spôsoby zvyšovania povedomia s osobitným zreteľom na určité skupiny, pre ktoré môže byť potrebný jednoduchší prístup k charte, ako sú staršie osoby, osoby so zdravotným postihnutím a deti, a aby zvážili vytvorenie osobitných stránok o charte na relevantných webových sídlach inštitúcií.

6. Rada **zdôrazňuje**, že občania by v prípade porušenia ich práv v ktoromkoľvek členskom štáte mali vedieť, na koho a kam sa obrátiť. Rada **pripomína** užitočný interaktívny nástroj o základných právach, ktorý je k dispozícii na Európskom portáli elektronickej justície⁷, a **vyzýva** všetky členské štáty, aby k nemu prispievali, priebežne ho aktualizovali a propagovali.

7. Rada **pozitívne hodnotí** kampaň na zvyšovanie informovanosti, ktorú plánuje Komisia, a opätovne **vyzýva** Komisiu, aby na tento účel spolupracovala s členskými štátmi, obhajcami práv, ako sú vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva a orgány pre presadzovanie rovnosti, a organizáciami občianskej spoločnosti.

Uplatňovanie charty

Odborné znalosti a údaje agentúry FRA

8. Rada **opätovne potvrdzuje** svoju pripravenosť čo najlepšie využiť odborné znalosti a údaje agentúry FRA vo svojich činnostiach, ktoré môžu mať významný vplyv na základné práva, a **vyzýva** ostatné inštitúcie Únie a členské štáty, aby tak urobili taktiež. Rada **so záujmom očakáva** ďalšie diskusie o navrhovaných zmenách zakladajúceho nariadenia o agentúre FRA vrátane rozsahu činnosti agentúry a jej pracovných metód.

Úloha zákonodarcu

9. *Acquis* Únie sa naďalej vyvíja, a to aj v oblastiach, ktoré môžu mať na základné práva významný vplyv. Rada **podčiarkuje**, že Komisia a spoluzákonodarcovia Únie sú povinní zabezpečiť, aby všetky legislatívne návrhy a nástroje boli v súlade s chartou.

Rada **opätovne potvrdzuje** užitočnosť Usmernení o metodických opatreniach, ktoré treba prijať s cieľom overiť súlad so základnými právami (ďalej len „usmernenia“)⁸, z hľadiska posudzovania a zisťovania zlučiteľnosti legislatívnych návrhov so základnými právami.

Rada **obnovuje** záväzok prijatý v záveroch Rady z roku 2019 preskúmať nové spôsoby efektívnejšieho využívania usmernení. **Pripomína** tiež generálnemu sekretariátu, že tieto usmernenia by sa mali poskytnúť expertom v príslušných prípravných orgánoch, a to ich sprístupnením na Portáli delegátov.

⁷ https://beta.e-justice.europa.eu/459/SK/fundamental_rights_interactive_tool?init=true.

⁸ Dokument 5377/15, 20. januára 2015

Každý prípravný orgán Rady by mal nové legislatívne návrhy posudzovať na základe týchto usmernení; v tejto súvislosti Rada **nabáda** na podporu explicitnej výmeny názorov na tému súladu s chartou na začiatku rokovaní a kedykoľvek sa to považuje za potrebné. Rada **víta** odbornú prípravu týkajúcu sa charty vrátane usmernení, ktorú ponúka generálny sekretariát a agentúra FRA budúcim predsedníctvam. Taktiež **víta** nástroj elektronického vzdelávania o charte, ktorý oznámila Komisia.

10. Rada zdôrazňuje, že pracovná skupina FREMP je zodpovedná za prípravnú prácu v rámci legislatívnych postupov Rady v oblasti základných práv, občianskych práv a voľného pohybu osôb, a **nabáda** na to, aby sa v pracovnej skupine FREMP predkladali informačné body o aktuálnych legislatívnych spisoch, ktoré by mohli mať významný vplyv na základné práva. Usmernenia sú v tomto ohľade užitočným nástrojom.

11. Parlamenty a iné strany zapojené do domácich legislatívnych postupov zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní úplného súladu relevantných právnych predpisov členských štátov s chartou. Rada **nabáda** členské štáty, aby plnili svoj záväzok zaisťovať súlad svojich vnútroštátnych noriem o právnom preskúmaní a posudzovaní vplyvu právnych predpisov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti práva EÚ, s chartou. V tejto súvislosti **poukazuje** na existujúce najlepšie postupy a nástroje na vnútroštátnej a únijnej úrovni, ktoré sa môžu prispôbiť každému vnútroštátnemu kontextu.

Úloha verejnej správy

12. Rada **podčiarkuje** úlohu celoštátnych, regionálnych a miestnych orgánov verejnej správy vrátane ich zamestnancov, pri uplatňovaní charty v praxi a zaisťovaní dodržiavania základných práv v kontexte tvorby politik, ako aj pri budovaní kultúry základných práv na všetkých úrovniach výkonnej moci.

13. Rada uznáva zameranie stratégie charty na zodpovednosť členských štátov, **pripomína** však, že chartou sú viazané všetky inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie a že v tejto súvislosti by mali ísť príkladom. **Podčiarkuje** preto, že práca, ktorú vykonávajú agentúry Únie, je často citlivá z hľadiska základných práv, a **zdôrazňuje** význam náležitej odbornej prípravy zamestnancov a monitorovania ich činností.

14. Rada **upozorňuje** na dôležitosť práva na prístup k dokumentom Únie, ochrany údajov a dobrej správy vecí verejných ako prostriedkov na zlepšenie uplatňovania práv zakotvených v charte, zvýšenie povedomia o nich a ich osvojenia si všetkými občanmi.

15. Rada **uznáva** kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú orgány presadzovania práva pri zaistovaní bezpečnej spoločnosti pre všetkých, ale aj to, že ich činnosť môže mať na základné práva obzvlášť veľký dosah. Rada **prikladá** zásadný význam primeranej odbornej príprave a monitorovaniu s cieľom zabezpečiť, aby všetky opatrenia orgánov presadzovania práva boli v relevantných prípadoch v súlade s vnútroštátnymi a medzinárodnými normami, ako aj s normami charty. Rada v tejto súvislosti **naliehavo vyzýva** členské štáty, aby pracovníkom orgánov presadzovania práva, väzenskému personálu a personálu, ktorý pracuje v zariadeniach určených na zaistenie, poskytovali pravidelnú odbornú prípravu. **Zdôrazňuje** tiež dôležitosť toho, aby monitorovacie orgány a vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva mali k týmto miestam prístup, a to aj v kontexte obmedzení v reakcii na pandémie COVID-19, a právomoc vydávať odporúčania.

16. Rada **zdôrazňuje**, že mestá a orgány miestnej samosprávy sú dôležitými aktérmi pri presadzovaní základných práv na vnútroštátnej a európskej úrovni. **Vyzýva** preto členské štáty, aby podporovali výmenu skúseností a najlepších postupov medzi miestnymi orgánmi vrátane sietí miest, a **nabáda** na využívanie možností financovania v rámci nového programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty, najmä jeho zložky týkajúcej sa angažovanosti a účasti občanov. Rada ďalej **so záujmom sleduje** iniciatívu agentúry FRA pracovať na rámci záväzkov v Únii v súvislosti s projektom „mestá ľudských práv“, ktorý by mal chartu primerane zviditeľniť.

Financovanie

17. Rada **pripomína**, že každý projekt financovaný Úniou musí byť v súlade s právom Únie vrátane charty, ak je to uplatniteľné. **Víta** preto zavedenie „umožňujúcej podmienky“ na zabezpečenie dodržiavania charty v budúcom rozpočte Únie na roky 2021 – 2027. Rada **so záujmom očakáva** vytvorenie špecifického modulu odbornej prípravy a súvisiacej pomoci zo strany Komisie. Rada **nabáda** členské štáty, aby v tejto súvislosti zabezpečili bezproblémovú výmenu informácií a spoluprácu a aby do tohto procesu podľa potreby zapojili vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva. **Vyzýva** tiež členské štáty, aby v tejto súvislosti zvážili využitie odborných znalostí agentúry FRA.

Výmena osvedčených postupov a koordinácia

18. Rada **uznáva** užitočnosť vzájomného učenia a výmeny osvedčených postupov medzi členskými štátmi v oblasti vykonávania charty na vnútroštátnej úrovni, ako aj tematických diskusií o charte.

19. Rada **pripomína**, že v nadväznosti na výzvu Rady adresovanú Komisii v záveroch Rady z roku 2019 bola vytvorená osobitná stránka na Európskom portáli elektronickej justície. Rada **naliehavo vyzýva** všetky členské štáty, aby v nej zaznamenávali svoje relevantné osvedčené postupy, a to aj na miestnej úrovni. Táto stránka by sa mala pravidelne aktualizovať.

20. S cieľom uľahčiť koordináciu a tok relevantných informácií Rada **vyzýva** členské štáty, aby zväžili určenie kontaktného miesta pre chartu alebo poverili existujúce kontaktné miesto podporou a koordináciou budovania kapacít, výmeny informácií a zvyšovania povedomia o charte. Národné kontaktné miesta by mohli predstavovať prepojenie medzi rôznymi úrovňami verejnej správy v krajine a inými orgánmi vrátane orgánov s právomocami v oblasti ľudských práv a organizácií občianskej spoločnosti, ako aj inštitúciami a agentúrami Únie.

Presadzovanie a monitorovanie

Úloha Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ) a vnútroštátnych súdov

21. Rada **opätovne zdôrazňuje** význam judikatúry SDEÚ pri výklade a uplatňovaní charty. S cieľom presadzovať jeho judikaturu a zvýšiť informovanosť o príslušných postupoch sa Rada **domnieva**, že by táto judikatúra mala byť neoddeliteľnou súčasťou odbornej prípravy v oblasti charty a informácie o nej by sa mali rozširovať v rámci členských štátov. Rada **vyzýva** SDEÚ, aby ďalej spolupracoval so sieťami vnútroštátnych súdov, najmä prostredníctvom neformálnych výmen alebo študijných návštev.

22. Rada **zdôrazňuje** zásadnú úlohu, ktorú súdy zohrávajú pri rešpektovaní základných práv. Sudcovia sú skutočnými garantmi charty, keďže ich úlohou je zabezpečiť účinnú súdnu ochranu práv, ktoré sú v nej zakotvené. Rada s **uznaním berie na vedomie** častejšie využívanie charty zo strany vnútroštátnych súdov, ako aj žiadostí o prejudiciálne rozhodnutia adresovaných Súdnemu dvoru Európskej únie, ktoré predstavujú primárnu formu súdneho dialógu v rámci Únie. V tejto súvislosti **vyzýva** agentúru FRA, aby pravidelne aktualizovala databázu Charterpedia vrátane vnútroštátnej a európskej judikatúry, ktorá je v nej obsiahnutá.

23. Rada **vyzýva** členské štáty, aby preskúmali ďalšie možnosti zlepšenia odbornosti sudcov a iných odborníkov z oblasti justície v súvislosti s chartou, a to na základe špecializovaných materiálov odbornej prípravy vrátane nástrojov elektronického vzdelávania. Rada **navrhuje**, aby členské štáty nabádali siete sudcov, prísediacich a honorárnych sudcov a iných odborníkov z oblasti justície, aby obnovili dôraz na uplatňovanie charty na vnútroštátnej úrovni, konkrétne spoluprácou na odbornej príprave a výmene postupov a na základe podpory a nástrojov, ktoré ponúka Komisia, Európska sieť odbornej justičnej prípravy (ďalej len „sieť EJTN“) a agentúra FRA.

24. Rada **víta** novú stratégiu Komisie „Zabezpečenie spravodlivosti v EÚ – stratégia európskej odbornej justičnej prípravy na roky 2021 – 2024“⁹, najmä pokiaľ ide o odbornú prípravu v oblasti charty, a **pozitívne hodnotí** opatrenia, ktoré Komisia plánuje prijať v stratégii charty.

⁹ Oznámenie Európskej komisie z 2. decembra 2020, COM(2020) 713 final.

25. Rada **víta** záväzkov Komisie predkladať výročnú správu o uplatňovaní charty s tematickým prístupom zameraným na konkrétne oblasti politiky, ktoré sa riadia právom Únie, a to na základe zásad objektivity, spravodlivosti a rovnakého zaobchádzania s členskými štátmi, a **so záujmom očakáva** predloženie prvej cielenej správy o základných právach v digitálnom veku, ktorá sa má uverejniť v roku 2021. Rada **vyzýva** Komisiu, aby do svojich správ zahrnula aj najlepšie postupy na lepšie uplatňovanie charty na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni a aby zabezpečila, že správa bude zrozumiteľná a prístupná širokej verejnosti.

26. Rada **sa zaväzuje** k výročnej výmene názorov o uplatňovaní charty na úrovni Únie a členských štátov, a to na základe výročnej správy Komisie, výročnej správy agentúry FRA o základných právach a informácií, ktoré členské štáty poskytnú na Európskom portáli elektronickej justície. Každoročná diskusia by mala byť základom pre ciele a na budúcnosť zamerané závery Rady.

Národné inštitúcie pre ľudské práva a subjekty pre presadzovanie rovnosti

27. Rada **uznáva**, že nezávislé inštitúcie pre ľudské práva a orgány pre otázky rovnosti zohrávajú kľúčovú úlohu pri ochrane a presadzovaní základných práv a pri zvyšovaní povedomia a prispievajú k zabezpečeniu súladu vnútroštátnych politík s chartou. Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva majú pre vykonávanie charty zásadný význam vzhľadom na ich široký a horizontálny mandát v oblasti základných práv a na ich blízkosť k občanom.

29. Rada **nabáda** členské štáty, ktoré ešte nezriadili nezávislé vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva v súlade so zásadami týkajúcimi sa postavenia vnútroštátnych inštitúcií na podporu a ochranu ľudských práv („parížske zásady“), aby tak urobili, pričom pripomína aj ukazovateľ 16.a.1 cieľov udržateľného rozvoja. Členské štáty, v ktorých takéto inštitúcie zriadené boli, by im mali zabezpečiť dostatočné zdroje a personál na plnenie ich mandátu. Rada okrem toho **zdôrazňuje**, že zabezpečenie priaznivého prostredia a primeraného financovania je nevyhnutné na realizáciu potenciálu vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva a orgánov pre otázky rovnosti ako aktérov charty.

30. Rada **poznamenáva**, že stále existuje priestor na posilnenie vplyvu práce vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva, a **nabáda** členské štáty, Komisiu a iné inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, aby ďalej posilňovali vzájomnú spoluprácu s týmito mechanizmami, a to najmä zaistením ich pravidelného a podstatného zapojenia do výmeny názorov s vládnyimi orgánmi a do podávania správ.

Občianska spoločnosť

31. Rada **konštatuje**, že organizácie občianskej spoločnosti sú často prvým miestom, na ktoré sa občania obracajú so žiadosťou o podporu a informácie vo vzťahu k ich právam; často tiež zohrávajú vedúcu úlohu pri predchádzaní porušovaniu alebo zneužívaniu práv a pri reakcii na ne. Rada ďalej **uznáva** zásadnú úlohu organizácií občianskej spoločnosti pri výmene relevantných vedomostí o charte a zvyšovaní povedomia.

32. Rada **pripomína** význam odstránenia a nezavádzania akýchkoľvek nepotrebných, protiprávných alebo svojvoľných obmedzení priestoru občianskej spoločnosti a **uznáva**, že transparentné, dostatočné a ľahko prístupné financovanie je kľúčové pre efektívne a nezávislé fungovanie organizácií občianskej spoločnosti. Rada v tejto súvislosti **so záujmom očakáva** implementáciu Fondu Únie pre spravodlivosť, práva a hodnoty.

33. Rada **vyzýva** členské štáty, aby zvážili spôsoby zlepšenia interakcie a spolupráce s organizáciami občianskej spoločnosti s cieľom podporiť budovanie kapacít súvisiacich s chartou v záujme lepšieho presadzovania a lepšej ochrany práv, ktoré sú v nej zakotvené. V tejto súvislosti **považuje** za osvedčený postup, že vlády sa s organizáciami občianskej spoločnosti pravidelne stretávajú, že ich zapájajú do prípravy národných akčných plánov v oblasti základných práv a do podávania správ o uplatňovaní nástrojov v oblasti základných práv a že vytvárajú štruktúry združujúce zástupcov občianskej spoločnosti, obhajcov práv a orgánov verejnej moci.